

Verdonk

praten. Het is de schuld van de regering, die er zo lang voor nodig heeft gehad om de vragen van januari te beantwoorden. Is het wel redelijk dat de minister nu zegt dat zij dat geld hard nodig heeft omdat zij daarop gerekend heeft, terwijl zij met de beantwoording van de vragen gewacht heeft totdat het jaar om was en de zaken in feite niet meer terug te draaien zijn? Is het, gelet op deze historie, verantwoord ten opzichte van de mensen die geconfronteerd worden met dit soort hoge percentages?

Minister **Verdonk**: Laat duidelijk zijn dat ik deze vragen niet doelbewust pas nu beantwoord. Ik ben in mei aangetreden en ik ben nu toegekomen aan de leges. U zult zich herinneren dat er wat andere zaken speelden in de tussentijd. Ik heb u nu antwoord gegeven en ik heb u ook toegezegd dat ik heel serieus naar dat legeshuis zal kijken.

Voorzitter. Mevrouw Huizinga en mevrouw Vos hebben een motie ingediend waarin zij de regering verzoeken de leges zodanig vast te stellen dat de hoogte van de verschuldigde bedragen voor een vreemdeling geen belemmering kan vormen om gebruik te maken van zijn recht op een verblijfsvergunning of van zijn recht op gezinshereniging. Ik begrijp het serieuze karakter van deze punten. Ik zeg toe dat ik dit verzoek mee zal nemen in het kostprijsonderzoek en bij de opzet van het legeshuis.

Mevrouw **Huizinga-Heringa** (ChristenUnie): Mag ik daaruit begrijpen dat de minister deze motie overneemt?

Minister **Verdonk**: Nee, mevrouw Huizinga, ik ontraad hierbij aanvaarding van deze motie.

Mevrouw **Huizinga-Heringa** (ChristenUnie): Ik begrijp het niet. U zegt toe dat u het verzoek in de motie heel serieus zult meenemen en dat u zich daarvoor in wilt zetten. Tegelijkertijd ontraadt u aanvaarding van de motie. Dat kan ik niet met elkaar rijmen.

Minister **Verdonk**: De zinsnede "geen belemmering kan vormen" kan ik niet zo maar aanvaarden. Daar moeten wij misschien nog een klein robbertje over debatteren. Ik wil mij daar op dit moment niet aan binden.

Dus ik zeg toe dat ik heel serieus naar deze zaken zal kijken en ik ontraad hierbij aanvaarding van deze motie.

Dan kom ik bij de motie van mevrouw Vos waarin de regering wordt verzocht te voorzien in hardheidsclausules in de gevallen waarin betaling van de leges in vreemdelingenzaken achterwege kan blijven en te voorzien in een mogelijkheid om deze leges gespreid te betalen en de Kamer daarvan op de hoogte te stellen. Samen met de IND is al onderzocht of gespreide betaling mogelijk is. Wij willen daar echter niet aan beginnen vanwege de administratieve rompslomp die het vergt. Het zal alleen maar invloed hebben op de hoogte van de leges. Het kan ook overgelaten worden aan de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Men kan geld opzij zetten om op een gegeven moment een verblijfsvergunning of status aan te vragen. In het algemeen overleg heb ik al toegezegd dat ik het verzoek om te voorzien in hardheidsclausules in het totaal van het legeshuis zal meenemen.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Uw opmerking over het gespreid betalen verbaast mij. Het is een normale gang van zaken in Nederland dat een burger rijksbelasting of gemeentelijke belasting gespreid mag betalen. Mij lijkt het volstrekt logisch dat burgers voor wie dat belangrijk is hun leges gespreid kunnen betalen.

Minister **Verdonk**: Dat mensen misschien niet in een keer dat bedrag op tafel kunnen leggen, lijkt mij duidelijk. De eigen verantwoordelijkheid van de burgers staat in dit kabinetsbeleid voorop. Dat houdt in dat mensen gewoon moeten gaan sparen. Als zij het geld hebben, kunnen zij actie ondernemen bij de Nederlandse Staat. Ik ontraad dan ook aanvaarding van deze motie.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 7 oktober 2003 over **het asielbeleid**.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter. Er is veel kritiek op de methodiek die door de Nederlandse

regering wordt gebruikt voor leeftijdsonderzoek. De methodiek is zeer controversieel. Er is geen toezicht op. De onderzoeken gaan door, hoewel er geen analyse kan plaatsvinden en er geen nader gehoor plaatsvindt. Deze praktijken zijn naar het oordeel van mijn fractie niet acceptabel. Daarom dien ik de volgende twee moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het leeftijds-onderzoek nog niet onder het toezicht van een medisch-ethische commissie staat;

overwegende dat het leeftijds-onderzoek thans aan geen enkel medisch toezicht onderworpen is;

overwegende dat daardoor het risico niet uitgesloten is dat leeftijds-onderzoeken in strijd met medische gedragsnormen worden uitgevoerd;

verzoekt de regering, af te zien van het uitvoeren van leeftijds-onderzoeken bij het ontbreken van een medisch-ethische commissie en te voorzien in een herbeoordeling van reeds uitgevoerde leeftijds-onderzoeken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karimi. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 781 (19637).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er veel onduidelijkheid bestaat over de tussen de IND en de antropoloog Van der Pas bestaande afspraken en contracten;

overwegende dat de praktische uitvoering van de leeftijds-onderzoeken nimmer door de inspectie voor de volksgezondheid is geaccordeerd en niet onder medische gedragsnormen ressorteert;

Karimi

teert;

overwegende dat hierdoor onduidelijkheid is ontstaan over het antropobiologische en medische karakter van het leeftijdsonderzoek, zoals dat thans wordt uitgevoerd;

verzoekt de regering, een onafhankelijk onderzoek door de adviescommissie vreemdelingenzaken te laten uitvoeren naar de instelling, de werkwijze en de praktische uitvoering van de leeftijdsonderzoeken, zoals die worden uitgevoerd door de antropoloog Van der Pas,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karimi. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 782 (19637).

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter. Wij hebben tijdens het algemeen overleg van afgelopen dinsdag onder meer gesproken over het landenbeleid, met name over de toestand in Tsjetsjenië. Wij hebben daarbij de vraag gesteld of het verantwoord is Tsjetsjenen die in Nederland verblijven terug te sturen naar dat land. Ik heb verwezen naar het ambtsbericht waar op een aantal plaatsen staat dat het onveilig is voor Tsjetsjenen terug te keren naar het land zelf. De Russische Federatie is voor hen ook niet veilig genoeg, zo kan op drie plaatsen uit het ambtsbericht worden opgemaakt. In de Russische Federatie zijn de rechten van Tsjetsjenen niet veilig.

De regering heeft ons voorgehouden dat Ingoesjetië een vluchtalternatief zou zijn. Human right watch heeft aangetoond dat de kampen waar mensen heen zouden moeten, onveilig zijn. De UNHCR heeft zelfs een aantal kampen gesloten. De minister is niet uitvoerig ingegaan op deze argumenten. Zij volstond met de mededeling dat het naar de mening van de regering niet onveilig is voor mensen om terug te keren en dat de Russische Federatie een vluchtalternatief zou zijn.

Mijn fractie is het daarmee niet eens. Om die reden dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat op 14 mei 2003 de minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht over de algemene situatie in de noordelijke Kaukasus heeft uitgebracht;

overwegende dat uit dat ambtsbericht blijkt dat de situatie in Tsjetsjenië wordt gekenmerkt door een voortdurende strijd tussen de Tsjetsjeense strijders en de Russische Federale troepen;

overwegende dat voorts uit het ambtsbericht blijkt dat Tsjetsjenen die sinds het uitbreken van het tweede conflict in 1999 zijn gevlucht niet de mogelijkheid hebben om zich permanent elders in de Russische Federatie te vestigen alsmede in die gebieden hun mensenrechten niet effectief kunnen uitoefenen;

verzoekt de regering, een vertrekmoratorium in te stellen voor hier te lande verblijvende Tsjetsjenen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden De Wit, Karimi en Huizinga-Heringa. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 783 (19637).

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Verdonk**: Voorzitter. Mevrouw Karimi heeft door middel van een motie de regering verzocht om af te zien van het uitvoeren van leeftijdsonderzoeken bij het ontbreken van een medisch-ethische commissie en om te voorzien in een herbeoordeling van reeds uitgevoerde leeftijdsonderzoeken. Het is voor mij geen optie om uit te gaan van de minderjarigheid van de vreemdeling bij tijdelijke staking van het leeftijdsonderzoek. In het bestuursrecht is het uitgangspunt dat de bewijslast aan de kant van de aanvrager ligt. Het is dus in de eerste plaats aan de vreemdeling om zijn identiteit aan te tonen, liefst door

middel van documenten. Een vreemdeling vraagt immers hulp aan de Nederlandse overheid. Een alleenstaande minderjarige asielzoeker, AMA, verkeert in bewijsnood indien hij zijn leeftijd niet met behulp van documenten kan aantonen en er wordt getwijfeld aan de opgegeven leeftijd. Om de vreemdeling tegemoet te komen in de bewijsnood, wordt het leeftijdsonderzoek aangeboden. Indien ik zonder meer uitga van de minderjarigheid van de vreemdeling, is er een reëel risico dat opnieuw veel pseudo-AMA's zich zullen melden. Het zou ook vreemd zijn tegenover de vreemdelingen die reeds een leeftijdsonderzoek hebben ondergaan. Aan hen is immers wel de eis gesteld om hun leeftijd aan te tonen. Ik ben dan ook niet bereid om over te gaan tot herbeoordeling van alle zaken waarin al leeftijdsonderzoek heeft plaatsgevonden. Ten eerste gaat het om duizenden zaken sinds 1999 en ten tweede is al in veel zaken een rechtens onaantastbaar besluit genomen. In die zaken heeft het leeftijdsonderzoek dus niet geleid tot de conclusie dat de beschikking ondeugdelijk was. Ik ontraad dus de aanneming van deze motie.

Mevrouw Karimi heeft vanwege de onduidelijkheid tussen de IND en de antropoloog Van der Pas een tweede motie ingediend waarin zij de regering verzoekt om door de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de instelling, werkwijze en praktische uitvoering van het leeftijdsonderzoek. Het is misschien goed om te melden dat ten tijde van de instelling van het leeftijdsonderzoek aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg is gevraagd om het door de onderzoeker opgestelde protocol te beoordelen. De IGZ heeft in 1998 aangegeven dat er geen twijfels waren over de methoden van onderzoek. De IGZ is weliswaar kritisch ten aanzien van het onderzoek, maar heeft het leeftijdsonderzoek als zodanig nooit afgekeurd. De werkwijze en de praktische uitvoering van het leeftijdsonderzoek zullen onderwerp van bespreking zijn van de medisch-ethische commissie, de commissie leeftijdsonderzoek die, zoals ik al heb toegezegd, binnen enkele weken zal worden ingesteld. Een nieuw onderzoek, in casu het onderzoek door de commissie Vreemdelingenzaken, zal na alle onderzoeken door de rechtbank, de Raad van State en

Verdonk

niet te vergeten de Nationale ombudsman naar mijn mening een ongewenst vertragend effect hebben op de doorloop van de procedures. Ik ontraad dan ook aanneming van deze motie.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Het probleem is natuurlijk dat u de conclusies van bijvoorbeeld de Nationale ombudsman niet overneemt. Het debat gaat dus door, terwijl de problemen nog steeds niet zijn opgelost.

Minister **Verdonk**: Op dit moment is er inderdaad een zaak, zoals u weet. Ik verwacht daar morgen een uitspraak in en ik zal die uitspraak natuurlijk in mijn vervolgbeslissingen betrekken, wat die uitspraak ook is. Op dit moment zie ik echter geen reden om een onderzoek te starten. Ik wacht de uitspraak van de rechter af. Ik ontraad dan ook aanneming van deze motie.

Dan kom ik bij de motie van de heer De Wit, mevrouw Karimi en mevrouw Huizinga over het verzoek om instelling van een vertrek-moratorium voor de hier te lande verblijvende Tsjetsjenen. Ik heb reeds uiteengezet dat ik de algehele situatie in Tsjetsjenië categoriaal beschermenswaardig acht, maar dat conform mijn beleid in voorkomende gevallen Tsjetsjeense asielzoekers een verblijfsalternatief wordt tegengeworpen. Van belang is om goed voor ogen te houden dat dit niet betekent dat er van Tsjetsjenen wordt verlangd dat zij terugkeren naar de deelrepubliek Tsjetsjenië. Ook voor de Tsjetsjeense asielzoeker is natuurlijk in eerste instantie de individuele zorgvuldige asiel-procedure gegarandeerd. In de praktijk zijn er dus Tsjetsjeense asielzoekers die in aanmerking komen voor een asielstatus. Niet iedere asielzoeker wordt dus zomaar teruggezonden. Laat dit duidelijk zijn. Zo zijn er sinds februari 2002 in eerste aanleg 54 verblijfsvergunningen verleend aan Tsjetsjenen en zijn er dertien asielstatussen verleend in oude bewaarsaken. Er wordt dus heel serieus individueel gekeken.

Een volgende punt is de plaats van het verblijfsalternatief in mijn beleid ten aanzien van de Tsjetsjenen. Het bestaan van een verblijfsalternatief is anders dan een vluchtalternatief. Het is niet individueel bepaald. Het verblijfsalternatief komt pas aan de orde

wanneer sprake is van een gebied dat als onveilig wordt aangemerkt vanwege diffuus, ongericht geweld. Bij brief van 1 juni 2001 heeft de toenmalige staatssecretaris de Kamer een notitie gezonden waarin voor het bestaan van een verblijfsalternatief het volgende uitgangspunt is neergelegd: in de beoordeling of een verblijfsalternatief aanwezig kan worden geacht, wordt overwogen of de humanitaire situatie voor ontheemden in dat verblijfsalternatief naar plaatselijke maatstaven een humanitaire noodsituatie zal opleveren. Met dit uitgangspunt heeft de Kamer destijds ingestemd.

Met betrekking tot de Tsjetsjenen erken ik dat het ambtsbericht aangeeft dat hun positie in de Russische Federatie lastig is en verre van ideaal. Echter, het ambtsbericht kan naar mijn mening niet leiden tot de conclusie dat van een humanitaire noodsituatie sprake is. Zo blijkt uit het ambtsbericht dat het in het algemeen voor personen uit Tsjetsjenië mogelijk is elders in de Russische federatie te verblijven. Er is bijvoorbeeld een zeer grote gemeenschap van etnische Tsjetsjenen in Moskou aanwezig. Om die reden kan een verblijfsalternatief in de Russische Federatie worden tegengeworpen binnen de beleids-uitgangspunten, zoals aan de Kamer kenbaar is gemaakt. Ik moet aanneming van deze motie dan ook ontraden.

De heer **De Wit** (SP): Het is verbazingwekkend om dit te horen. In het ambtsbericht staat dat de situatie van etnische Tsjetsjenen in alle opzichten is verslechterd, vooral in Moskou en nu zegt u dat de Tsjetsjenen terug kunnen naar Moskou. Dit argument deugt niet. Betekent dit ambtsbericht niet dat er, ook in de Russische Federatie, sprake is van een onveilige situatie, waar mensen niet naar teruggestuurd kunnen worden?

Minister **Verdonk**: Het uitgangspunt is een humanitaire noodsituatie, maar in de totale Russische Federatie is er geen sprake van een humanitaire noodsituatie. Dat betekent dat een verblijfsalternatief kan worden tegengeworpen. Ik heb over Moskou opgemerkt dat er een zeer grote gemeenschap van etnische Tsjetsjenen aanwezig is.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Over de moties ingediend bij het debat over het algemeen overleg over de leges en bij het debat over het algemeen overleg over het asielbeleid zal vanmiddag na de middagpauze worden gestemd.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2004 (29200-IV).**

(Zie vergadering van 7 oktober 2003.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **De Graaf**: Voorzitter. Funchi wordt bereid uit maïsmeel, water en zout en is zoals ik heb begrepen nog altijd volksvoedsel nummer 1 op de Benedenwindse Eilanden. De heer Leerdam heeft daar een mooi gezegde in het Papiamento aan ontleend. Laat ik er een ander tegenaan gooien al zal hij mij ongetwijfeld kunnen corrigeren op de uitspraak. Den dos man funchi no por sali papa. Ik zie de heer Leerdam nu gepuzzeld kijken, maar de betekenis daarvan is in ieder geval dat foenchi nooit een pap wordt als het compact wordt gemaakt tussen twee handen. Figuurlijk betekent dit dat vele handen licht werk maken. Ik vind dit gezegde zeer van toepassing op de verhoudingen in het Koninkrijk en de noodzaak van samenwerking tussen alle partners.

De heer **Leerdam** (PvdA): Twee handen, maar met een stok!

Minister **De Graaf**: Ik heb niet gezegd wat er in die handen zit. Of dat nu wortels of stokken zijn, laat ik maar even in het midden.

Voorzitter. Dit is een goed moment om de Koninkrijksverhoudingen te bespreken onder de aantekening dat wij dat in commissieverband zo'n twee à drie weken al uitvoerig hebben gedaan. Ik vrees dat ook ik niet zal kunnen voorkomen dat ik in herhaling verval. Toen hebben wij in ieder geval de inzet op het gebied van de Koninkrijksrelaties voor de